

sonde oblasti v nemškem Poadižu drznil kar na svojo roko izdati jezikovne odredbe, čeprav to ne spada na kompetenco sonde oblasti, čeprav je njena naloga in dolžnost edino ta, da v jezikovnem vprašanju vestno in točno izvršuje navedbe s tistih mest, ki so kompetentna v tej materiji. V nobeni pravni in urejeni državi ne sme biti dovoljeno, da bi upravna oblast hotela kakoršibodi vplivati na sodno oblast. Kajti popolna neodvisnost pravosodstva od vseh strani je dandanes neoporečna materialna in kulturna dobrina državljanov. Istotako nedopustno in nezakonito pa je, če hoče sodno oblast s samovoljnimi odredbami posegati v kompetence uprave in zakonodaje.

DNEVNE VESTI

Cavour uči...

Dne 18. decembra l. 1860., torej pol leta pred svojo smrtjo, je veliki državnik italijanskega risorgimenta, tvorec ujedinjenja italijanskega naroda, Cavour, doposlal kavalirju Devincenci pismo, v katerem pravi med drugim:

«Narodi se ne preporajajo v tednu dni in politične težkoče se ne nadvladujejo s telovadnim korakom. Jaz sem poln zaupanja v bodočnost, Italija se mora ustvariti in ustvari se. Gledali bomo, da odklanjamo ovire z lepim. Če se to ne posreči, jih moramo nadvladati tudi s skrajnimi sredstvi. Danes, ki je dovršeno ujedinjenje raznih delov polotoka, bi se dal jaz poprej desetkrat pobiti, nego bi dopustil, da se zopet razdelijo. Ali poprej, nego bi dopustil, da me pobijejo, bi gledal, da pobijem kaj druge. Ne bojim se bourboncev (vladarska hiša nekdanjega kraljevstva sicilijanskega), ne republikancev, ne avtonomistov. Naj kriče, naj rujejo in naj se puntajo. Pripravljen sem se boriti z njimi toliko v parlamentu, kolikor na bojnem polju. Dokler bomo imeli le en glas večine in en bataljon, ne odnehamo niti za stopinjo. Vse je odvisno od tega, da pridejo nasprotniki na čisto s to našo neomajno odločnostjo. A to ni težko. Delujemo tako in pred nami se odpre pot, ki nas dovede do cilja vsega našega življenja, do popolnega ujedinjenja in uredb Italije.»

To pismo Cavourjevo velja — mutatis mutandis — tudi za današnji Jugoslavijo in pomeni trpko lekcijo za nje državnike, nje separatiste in vse tiste, ki toliko kričijo o krutosti režima ter ne verujejo v bodočnost te mlade države.

Cavourjevo pismo ovaja, da je tudi ta veliki državnik imel srdite nasprotnike, ki so ga klevetali, se bunili proti njemu in njegovim velikim načrtom, ki ga niso razumeli in ki so svoja separatistična razumevanja smatrali za argumente, vzete iz stvarnega življenja. Tudi ti Cavourjevi nasprotniki so imeli zaslonbo v širokih masah naroda. Stvar je bila pač taka, da italijanski narod ni bil še zrel za ujedinjenje, kakor sploh ni bil noben razcepjen narod skozi stoletja zrel, da bo spontano, esodno in brez težkih stresa izvedel svoje ujedinjenje. Ideja edinstva — dokler deluje le kot zgolj moralna sila — more pač osvojiti neodvisnejše in idealnejše duhove, dočim teosofičnezi ostajajo na strani bivše državne oblasti in ozkega separatističnega patriotizma. Vsi taki elementi se nahajajo v nasprotju z narodnim ujedinjenjem. Ti so činitelji, ki vzdržujejo razrednost, pa se, naravno, tudi politika ujedinjenja mora izvajati — brez njih in proti njim! Cavour je bil politik ujedinjenja v najpopolnejšem pomenu te besede. Hrabro, brez strahu pred separatističnim nasprotstvom, se je oklenil integralnega, brez-kompromisnega edinstva. Tisti separatistični elementi so predstavljali — kakor danes v Jugoslaviji — najvažnejši notranji problem mlade države. Cavour pa je napram temu problemu zavzel enostavno stališče: ali edinstvo, ali separatizem. Eno od tega dvojnega se mora ukloniti. Ideja edinstva, ki je v ustvarila državno formalno edinstvo, ne sme odstopiti od svoje pridobitve na ljubo protivnikom, proti kateremu je izvajala ta uspeh. Cavour ni nikoli iskal napoljske separatiste, ali jim ponujal kompromis na račun edinstva.

Ali zlepa, ali zgrda — zmagal je, ustvaril je ujedinjenje svojega naroda! In ta narod ga danes blagosloavlja in slavi. Zgodovina ga je postavila na prvo mesto v Panteonu tretje Italije.

POČITNIŠKA AKCIJA

V soboto, dne 12. julija se odpelejo otroci v Matenjo vas, Slavino, Rakitnik, Orčinek, Koče, Zeje in Selce.

Naj se zgledajo v četrtek ob 5. uri pop. v Udruženju, da dobe potrebna navodila. — Z. d. U.

Društvo državnih upokojencev v Trstu je poslalo pravosodnemu ministru Oviglio sledečo brzojavko: Upokojeni jetniški pazniki izpod bivše vlade čakajo že mesec, da se jim izplača podpora 2/3 ali 1/2, ki je že bila dovoljena osebam drugih panog. Nujno se prosijo, naj se prizivno sodišče pooblasti, da izplača vsakemu izmed prizadetih predjem v znesku 2000 lir.

Izložba seznamov davkov. Tukajšnje županstvo javlja, da so izločeni v obinskem uradu soba št. 106 seznami 5%-nega davka na stanje in seznami davka na premoženje premoženje. Ti seznami so na ogled pripadnemu občinstvu skozi osem dni, počenši za sezname davka na stanje ob 7. t. m., a glede davka na premoženje premoženje od 8. t. m. Uradne ure od 8.30 do 12.30.

Društvene vesti

Planinsko društvo sklicuje za danes zvečer ob 20. sestanek v navadnih prostorih. Pomenili se bomo za nedeljski izlet.

SDA - Hazena. Jutri ob navadni uri vaja na igrališču.

MDP - Trst. Mandolinistični odsek. Prva skupina (vsi oni, ki so pri prvem nastopu igrali) ima danes izreden sestanek in vajo. Ker se bliža nastop, pozivlja vodstvo člana, da se sestanka z gotovostjo udeležijo.

Omladina - Rojan. Danes točno ob 20. sestanek v navadnih prostorih. Tovariši in tovaršice se vabijo k obilni udeležbi.

Prireditve otroškega vrta pri Sv. Jakobu se bo vršila v nedeljo, 13. t. m. ob 5. popoldne, v dvoran DKD, Campo S. Giacomo 5. Pričakuje se obilna udeležba.

Iz tržaškega življenja

Nevaren padec mornarja. Včeraj popoldne, okoli 18. ure se je na parniku «Ville Belfort», zadržanem ob pomolu «Sartorio» pripetila

Urejevanje jezikovnih vprašanj bodi absolutno odtegnjeno sodnim in upravnim oblastem, ker pripada izključno le zakonodajni Sodna oblast ima le soditi o sporih, nima pa pravice za določanje razpravnega jezika. Le zakoni, ki jih je sklenila zakonodajna oblast, so odločilni za jezikovno prakso. Sodna ali upravna oblast, ki si dovoljuje tako pravico, zagreva protizakonito dejanje na škodo državljanov in pravice državljanov.

Tudi razmere, ki so omogočale tako nezakonita dejanja od strani upravnih in sodnih oblasti, kričijo po normalizaciji, po strogem opredeljenju kompetenc. Le tedaj se bo mogel državljan uspešno braniti proti nezakonitim odredbam.

težka nesreča. Mornar Nikolaj Grančević, star 20 let, stanujoč v zagati Gusion št. 21, je pri delu padel z višine kakih 6 metrov v skladišče parnika. Tovariši so spravili mladeniča težko poškodovanega na krov ter poklicali zdravnika rešilne postaje. Ta je dognal, da ima revez zdrobljene nosne kosti ter razne poškodbe po glavi in na levem boku. Po prvi pomoči je bil ponesrečenec prepeljan v mestno bolnišnico. Okrevalo bo v 14 dneh, ako ne nastopijo kakšne komplikacije.

V znamenju lizola in jodove tinkture. — Trije poskušeni samomorilci. Včeraj jutraj okoli 8. ure je neki mladenič, idoč po ulici Pindemonte, našel na tleh mladega vojaka, ki se je zviljal v bolečinah ter ječal. Poleg njega je ležala z ostanki neke tekočine steklenička. Mladenič je takoj spoznal, kaj se je zgodilo. Hitel je obvestiti telefonično o dogodku rešilno postajo, odkoder je kmalu popotem prihitel na lice mesta zdravnik, ki je dognal, da je vojak izpil nekoliko lizola. Zastrupljenec, ki se je pozneje izkazal za 20-letnega Josipa Zona, dodeljenega 12. pešpolku, je bil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer so mu izprali želodec. Nato je bil prepeljan v vojaško bolnišnico v ul. Fabio Severo. Njegovo stanje ni nevarno.

Zona ni hotel povedati, zakaj si je skušal vzeti življenje. Zdi se pa, da je storil obupni korak radi nesrečne ljubezni.

Vsakdanje življenjske nepravilnosti in morda tudi kakšna srčna zadeva so zagrenile življenje 20-letni ldi Pangoni, stanujoči v ulici Prato št. 7. Včeraj jutraj je deklica sklenila zapustiti ta nečimerni svet. Podala se je v borov gozdič pri Sv. Alojziju ter izpla precejšnjo količino jodove tinkture. Toda ni ji bilo še usojeno umreti. Njeno ječanje je vzbudilo pozornost mimoidočih ljudi, ki so poklicali na lice mesta zdravnika rešilne postaje. Ta je dal deklico prepeljati v mestno bolnišnico. Tam so ji izprali želodec ter jo s to operacijo spravili iz smrtnih nevarnosti.

Prehitro se je naveličala življenja tudi 16-letna Norma I., stanujoča v ul. Istituto št. 26. Vendar pa ni resno mislila umreti. Strup — lizoform — se ji je zdel pregrenak, zato ga je razredčila z vodo. Bila je tudi tako previdna, da je izpla le pičel požirek te pičle. Domači deklice, ki so prišli na sled njenemu početju, so jo spremenili na rešilno postajo, kjer ji je zdravnik podal potrebno pomoč.

Kolesar podri otroka. Včeraj popoldne okoli 14. ure je neki deček, ki je s precejšnjo naglico vozil s kolesom po ulici Settefontane, podrl v bližini lekarne Manzoni na tla 3-letnega Luciana Luis, stanujočega v ulici Monte št. 9. Ubogi otrok si je pri padcu zlomil desno nogo. Mati je malega ponesrečenca prenesla v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurški oddelk.

Trije pretepači pod kličem. Ker so osumljeni, da so predpreteklo noč napadli in krvavo pretepli v ul. Istituto težaka Angela Gojoi, so bili aretirani 36-letni Rihard Lucas, stanujoč v ul. A. Manzoni, 28-letni Bruno Sniderich, stanujoč v isti ulici v hiši št. 20 in 27-letni Al. Covacich, stanujoč v ul. Rigutti št. 20.

Iz tržaške pokrajine

Iz Nabrežine. (Vprašanje občinskega zdravnika). — Naša županstva zanima v zadnjem času v veliki meri vprašanje občinske zdravniške službe. Res je, da pritiskajo politična oblastva na naše občine, naj nastavijo nemudoma občinske zdravnike. Res je pa tudi, da sami zdravniki — posebno na deželi — pritiskajo na prefekturah, da naj vlada zahteva to veliko žrtev od občin. Zdravnikom gre v prvi vrsti za žep in potem za zdravje. Pogledimo, kako velika krivica se godi posebno občinam, ki so po večini proletarske. Pri nas je po veliki večini vse zavarovano pri tukajšnji bolnišnici blagajni in kar je še pomembnejše, imamo še pri okrajni bolnišnici blagajni družinsko zavarovanje. Zavarovani niso le mali posestniki — kmetje in tudi nekaj obrtnikov. Vsi ti poslednji morajo plačati zdravnika, ako ga rabijo. Delavstvo plačuje prispevke v bolnišnici blagajni, zraven pa, seveda, mora še enkrat plačati ravno tega zdravnika na občinskih davkih, ker je samo za zdravnika v proračunu okrog 2500 L letno. Kdor ima le malo premoženja, oziroma malo bajto, je dolžan sam plačati zdravnika. Izvzeti so neki občinski reveži, za katere je občina poprej plačevala letno do 50 L na veliko. V tem letu je bil en sam slučaj, da je zbolel občinski revež in še ta je umrl v bolnišnici. In za te malenkosti je občina dolžna plačevati tisočake zdravniku. Dolžnost občin bi bila, da bi nemudoma napravile korake pri vladi, da bi oddale v oskrbo bolniškim blagajnam svoje uboče za primerno letno svoto. Želeli bi, da bi župani vzeli v pretres to važno zadevo, kakor so to storila nekatera županstva v Julijski Krajini. To naj velja tudi za sosedne občine, n. pr. Slivno, Mavhinje, St. Polaj itd. Saj so delavci, ki delajo v Nabrežini, po večini tudi iz teh občin. Čemu toliko tisočakov proč, ko še sami nimamo dovolj sredstev, da bi pokrivali vsakdanje potrebe.

Semnji v Dutovljah. Zadnji semenj se je tudi precej dobro obnesel. Kupčija ni bila tako živahna kot navadno, kar je vzrok delo na polju. Prignane je bilo 150 glav goveje živine, nekaj konj in precej prešičev. Kupčija z vola za meso od 4.30—5.20, krave za mleko od 5.50—5.50; prešiči od 6—8 tednov od 150—200 lir.

Sport

Tekma med hazenašicami SDA in MDP - Trst, ki se je imela vršiti v nedeljo, 13. t. m., se vsled raznih zaprek prenese definitivno na nedeljo, 27. t. m.

Nogometna tekma med SDA in MDP - Opčine se bo vršila v nedeljo, 13. t. m. Je to prva nogometna tekma dveh tukajšnjih slo-

venskih sportnih društev na tržaškem ozemlju. Igrališče se nahaja med Prosekom in Opčinami (ob cesti). Pričakuje se veliko število občinstva, ki bo gotovo z zanimanjem sledilo tekmi.

DAROVI

Sentjakovski podružnici Sol. društva daruje ob priliki svojega godovanja Ciril Rogelja, mizar pri Sv. Jakobu, L. 5. — Bog živi vse takšne Cirile!

Gospodarstvo.

PRIDELOVANJE AJDE.

Ako hočemo zboljšati dohodke našega poljedelstva in zemljo dobro izkoristiti, jomoramo tudi skrbno obdelovati in dobro gnojiti. Ne bomo sedaj razpravljali podrobno o intenzivnosti našega poljedelstva, temveč se bomo omejili le na dela, ki nas čakajo v tekočem letnem času, — o pridelku ajde.

Kljub temu, da zavzema tudi pri nas pride-lovanje ajde zelo važno mesto, se je vendarle njen pridelok skrčil.

Če more torej njiva v enem letu dati dvakratni pridelok, izrabimo to priliko in sejmo na njivo, kjer je bilo požeto žito, ajdo.

Malo rastlin je, ki bi potrebovale za svoj razvoj in dozorevanje tako malo časa, kakor ajda. Zato, pa potrebuje za svoj razvoj take redilne snovi, ki se v zemlji hitro razkrajajo.

Kako se gnoji ajda? Da dobi ajda za svoj razvoj hitro razkrajajoče snovi, ji moramo gnojiti z umetnim gnojilom. Hitro razkrajajoča ali raztopljiva gnojila so čilski soliter, kalijeva sol in superfosfat.

Ker pa čilski soliter, ki ima v sebi dušik, pospešuje v prvi vrsti rast rastline, mi pa želimo, da ajda malo časa raste in hitro dozori, bomo gnojili samo s fosfatnimi in kalijevimi gnojili. Razne poizkušnje so dokazale, da potrebuje ajda na kat. oral, t. j. 1600 kvadratnih klaftrov 150 kg rudniškega superfosfata in 75 kg 40% kalijeve soli.

Rudniški superfosfat in kalijeva sol se dobi

Borzna poročila.

ogrške krome	0.0250	0.03
avstrijske krome	0.0630	0.0840
češkoslovske krome	68.25	68.75
dinarji	97.40	97.80
lejt	8	9.50
marke	23.35	23.50
dolarji	130	130.75
francoski franki	418	420
švicarski franki	101.45	101.75
angleški funti papirnat		

S potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem žalostno vest, da je naša ljubljena soproga oziroma mati

Ivana Leban

danes, v torek 8. t. m., po kratki in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb se vrši danes, 9. t. m., ob 5. uri popoldne na domače pokopališče.

Bazovica, 8. julija 1924. 450

Zaljujoči ostali:
Anton, soprog; Rozina in Milena, hčeri;
Josip, Ciril, Milica, sinovi.

ARRIBA!

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavica Lit. 15.000.000.— popolnoma vplačana.

Glavni sedež: TRST, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača).

Podružnice: ABBAZIA — FIUME — MILANO — ZARA.

Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo

Jamči italijanske kredite v Jugoslaviji in jugoslovenske kredite v Italiji ter ekskomptira tozadevne akcepte.

Otvorja akreditive za nakup blaga. Inkasira efekte in račune. Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Izvršuje nakazila v dinarjih na vseh trgih Jugoslavije.

Sprejema vlogu v Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru.

PODLISTEK

W. Collins:

BREZ IMENA

Roman.

«Seveda, če nameravate s svojim kočevkom označiti svoje bivaljke. Le dobro premislite, prosim vas! Ali res mislite, da bodo vaši nasledovalci pustili iz oči pritižniški oddelek? Ali jih imate za tako neumnice, da ne bodo po vaših hotelih povpraševali po vas, ko bodo videli, da vas ni k gospodu Huxtableju? Nočem vas zadržati, samo vas še enkrat vprašam: Kje boste spali?»

Na to vprašanje ni imela Magdalena nobene odgovora več. Umolknila je.

«Kje boste spali?» je ponovil kapitan vnovič. «Odgovor je ta-le: pod mojo streho. Gospa Wragge bo zelo vesela vašega znanja. Smatrate jo za svojo teto, prosim vas. Hišna gospodinja je vdova, hiša je tu v bližini, drugih strank ni, in ena ooba je še v oddajo. Ali si morete v teh okoliščinah še kaj več želeči? Pomislite, jaz ne govorim, kaj bo jutri, jutrišnji dan prepuščam vam, govorim samo o tej noči. Glede tega, da vam morem olajšati vstop v kakšno gledališče, za kar imam zveze, glede mojih simpatij in mojega občudovanja za vašo

pri Tržaški kmet. družbi v Trstu, ulica Rafineria št. 7. R. C.

Mali oglasi

GOSPOD, 46 let star, obrtnik, sam gospodar, išče znanja v svrhu ženitve z gospodnično ali vdovo od 36—4 let staro brez otrok, pridno gospodnjo, četudi brez premoženja. Le resne ponudbe pod «Pridna gospodinja» na upravnistvo. 875

KUHARICA, pridna, izvežbana, se išče nujno za pension. Portorose, vila Lidia. 877

UGODNA PRILIKA ZA NAKUP MLINSKE OPRAVE. V opuščenem valjčnem mlinu na Količevem pri Domžalah se prodava vsa mlinska oprava, ki je še v dobrem stanju, po nizkih cenah. 5 valjenikov 340/200, 500/240, 500/420, 650/240, 300/200, 2 para umetnih in navadnih kamnov 110 cm, razni snailini in čistilni stroji z mešalnico, cilindri z vsemi pripadajočimi deli. Proda se skupno in posamezno. Ljudjevit Marx, tovarna lakov d. d. Domžale pri Ljubljani. 878

REFOSK istrski, 11 stopinj, dva vagona. Skladnice v Poreču, postaja državne železnice. Sodi od 3—7 hl. Cene ugodne. Pojasnila se dobijo v zalogi vina Strancar, via Cunicoli 8, do petka. 879

POHISTVO rabljeno se prodaja. Via S. Francesco št. 6. 880

SINGER-jev šivalni stroj, zajamčen 20 let, se prodaja na obroke. Kupujejo se stari stroji. Acquadotto 60. 881

«BABLONSKA UGANKA» je nasov knjigi, ki kaže, da se lahko razumeje takoj vsi narodi med seboj, ne da bi bilo treba učiti se tujih jezikov. Dobi se proti plačilo 7 L pri založništvu v Mariboru, Smetanova c. št. 58. Pri naročbi naj se omeni, če se želi knjigo v slovenskem ali nemškem jeziku. 824

KRONE, goldinarje, plačujemo 1 cent. več od objavljenih cen. Prodajalna dragocenih kovin, via Borsa 2, telefon 12-97. 842

OREHOVA POVLAKA, izredna prilika po jasnla čeniatrdgovc umhwi eniatrd govhor 10 cent. ped. Molino Vapore 9. 861

UCENEC priden, lepega vedenja, poštenih staršev, več italijansčine, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom. Več pove Ivan Vidmar, Crnirih nad Idrijo. 873

SIVILJA, izurjena, se išče za na dom. Zolija Korda, Srednje Škofije št. 122 pri Trstu.

Po jako delavnem življenju je preminul nenadoma zadet od kapi v kopeli dne 7. julija, naš preljubi oče, ded in tast

Josip Goljevšček

lesni trgovec.

Prenos zemskih ostankov dragega pokojnika se bo vršil v sredo, 9. t. m. iz mrtvašnice Sv. Justa, kamor dospo iz Tržica (Monfalcone) ob 18.30 zvečer. Sv. maše zadušnice se bodo brale v stolnici, dne 15. t. m., ob 8. uri.

GORICA, 9. julija 1924. 449

Žaljujoči ostali.

TOVARNA v Sloveniji išče (družabnika) z 100.000 lir posojila proti prvomestni vknjižbi ali se eventualno proda za 500.000 lir. Ponudbe pod «Tovarna 190.000» na Alo-ma Company, Ljubljana. 859

BABICA avtorizirana sprejema noseče. Nizke cene. Zdravnik na razpolago. Govori slovensko. Tajnost zajamčena. Sivec. Via Glu-lia 29. 542

KRONE srebrne 1.88, goldinarje 5.05, petkronski komadi 9.85, via Pondeares 6, I. de-mo. 20

Novi dohodi

najfinjših ogrskih salamov Pick Szege-din. — Zastopstvo in zaloga za Trst-Istro-Furlanijo

WITTINE & Co

Trst, Via G. Rossini šte 20, tel. 15-71 na drobno in vseh boljših prodajalnah, buf-fetih in delikatesnih trgovinah. (448)

Kupujem srebrne krone, zlato zobovje in drugo po najvišjih cenah. NOVA ZLATARNA 443

Via Bellini 13, pri cerkvi sv. Antona novega

Zobozdravnik

dr. Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila v Gorici, na Travniku 20 (Piazza della Vittoria 20) od 9-12 in od 3-5. 72

DAROVI ZA BIRMO

Velika izbira. Cene nizke.

Zlatarna ALBERT POVH

Trst, Via Mazzini št. 46 2